

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradšče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četr leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 14. decembra 1922.

ŠTEV. 146.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna šte.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

Bodočnost.

(Prevod.)

Te dni smo čitali nekaj splošnih misli o gospodarski usodi Evrope v bližnji bodočnosti. Angleški gospodarski list »Oldham and District Journal of Commerce« veže z izidom angleških parlamentarnih volitev naslednjo optimistično prognozo.

Odpor proti koalicijski vladi je dovedel do poziva na narod, in učinek je ta, da se je Mr. Bonar Law, konservativni voditelj, znašel sredi zadovoljive večine približno osemdeset poslancev preko drugih skupin spodnjega parlamenta. Ko je zdaj kriza bližnjega vzhoda odstranjena brez uporabe sovražnosti, lahko domnevamo, da bo nova vlada skušala držati v legislaturi kurz, ki naj čim manje ovira ali celo ubija kakršnikoli kupčijo. Ker zahtevata produkcija in trgovina v Veliki Britaniji in v njenih kolonijah, kar široki svet zahteva, to je oprostitev od vseh umetnih omejitev. Ako naj bo mir osiguran, se mora obnova sveta vršiti polagoma in postopoma, toda edino-le v prosti igri industrijske podjetnosti, in naj bo to kjerkoli. Prilike so take, da je kupčija v posebni meri občutljiva za vsakršno omejitev. Mislimo, da je veliko število volilcev glasovalo za tako državno politiko, ki naj ne vznemirja duhov niti doma niti zunaj. Kupčiji ni potrebno, da jo hrani država, ampak da se jo pusti samo. Razume se, da mora biti to politika nove vlade. Nekateri so izražali bojazen, kot mislimo, brez vzroka, da namerava ministrstvo ukreniti nekaj v smeri carinske tarifne reforme oziroma carinske zaščite. Kakorkoli naj sodimo sicer o tem vprašanju — kupčijski ljudje imajo občutek, da danes ni časa za poskuse, kajti, čeprav naj bo taka politika v končnem učinku pravilna ali ne, neposredna posledica bi brezdvomno bila negotovost, ki bi utegnila vplivati v vsakem oziru usodepolno na kupčijsko življenje. Iz izvajanj najnovejših števil »Times Trade Supplement« izvira, da je list v polni meri prepričan, da ministrski predsednik ne bo ukrenil ničesar v gori omenjeni smeri, ter da se bo za življenje sedanje vlade obdržala politika proste trgovine. Priznamo, da ne moremo nuditi britanskim prekomorskim dominijonom nobenih pogodnosti v carinskih postavkah in da ne moremo nadomestiti preferencialnih carin, ki nam jih oni nudijo. (Značilno za pojmovanje skupnosti britanskega imperija!) »Times«, ki vedo, da v tej smeri ni ničesar ukreniti, pledirajo za to, da se javno mnenje prekvasi v korist angleških izdelkov.

Zdaj ko je prišlo do miru v širnem svetu in do večje umerjenosti doma, bi mi morali v bodočem letu

nadaljevati industrijski in sploh kupčijski napredek, ki je bil značilen tudi letos. So tukaj znaki, čeprav morda slabotni, rahlega ozdravljenja. Države in človeštvo vsak dan bolj uvidevajo potrebe položaja. Je samo eno zdravilo — delo. In karkoli ovira delo, v Veliki Britaniji oli drugje, naj so to alarmi ali sovražnosti na vzhodu, naj je to strah pred namišljenimi vladnimi carinskimi poskusi ali ovirami, vse to ovira razvoj blagostanja na svetu. Ta razvoj mora priti in tudi prihaja, toda danes je podoba, da ga malenkostne ovire dušijo. Največji blagoslov, za katerim more stremiti kupčija, je mir, ki mora biti ravnotako duševen kot fizičen, ravnotako domač kot zunanji.

Mi smo prinesli ta angleški prevod, ker na eni strani odkriva širok pogled, ki vidi širni svet, in posebno, ker nedvoumno govori za to, naj država ne posega v živo kupčijsko življenje in naj se omeji na svoje prvotne naloge, ki v demokratični državi puščajo široko svobodo inicijativi in svobodnim poklicom. Pretirano in kvarno vmešavanje države v kupčijsko poslovanje, o katerem je bil že govor v našem listu, pa baš Jugoslavlani v veliki meri občutimo in ga iz izkušnje moramo energično odklanjati.

Carinska unija med Jugoslavijo in Češko-slovaško.

Pod tem naslovom je napisal g. Marko Bauer, glavni tajnik pokrajinske zveze industrijev članek, ki je priobčen v »Jugoslovanskem Trgovcu«, ki se glasi:

Časopisne vesti iz Prage in Beograda o pregovorih našega finančnega ministra dr. Kumanudija in njegovega pomočnika g. Plavšića z merodajnimi faktorji gospodarskega življenja Češkoslovaške v Pragi, so izzvale v celi naši javnosti, a osobito v industrijskih krogih živo zanimanje in različne komentarje že radi tega, ker niso bile te vesti točne in jasne. Pred vsem se mora konstatirati, da so vsi naši gospodarski krogi prepričani o tem, da morajo slediti za političnimi in vojaškimi konvencijami, ki so bile sklenjene med našo državo in Češko-slovaško, tudi še gospodarske konvencije, ki morajo imeti za cilj tesno gospodarsko in finančno sodelovanje med tema dvema državama. Politične in vojaške zveze med dvema državama si ni brez tega niti mogoče predstavljati, ker komaj potem gospodarskih in finančnih konvencij je mogoče vcepiti taki zvezi tudi življenjskih močij.

Češko-slovaška predstavlja močno gospodarsko in politično organizacijo, katera je znala sorazmerno lahko in hitro prebresti posledice vojne, ter se prilagoditi novim razmeram. Z druge strani predstavlja Jugoslavija bogato deželo primarnih proizvodov in surovin s sorazmerno slabo razvito industrijo, toda z ogromno potrebo industrijskih produktov, primanjkuje ji pa tako gospodarsko, kakor tudi finančna organizacija. Potemtakem si stojita nasproti dva pogodbena pod neenakimi pogoji in

brez dvoma morata obadva ozirati se na to dejstvo, ako želita, da bo medsebojna gospodarska in finančna zveza osnovana na iskrenosti in enakosti.

V resnici pri tako različnih pogojih mora tako ena, kakor tudi druga stranka nekaj žrtvovati, toda te žrtve ne smejo iti tako daleč, da bi ogrozile gospodarski razvoj enega zaveznika, ali da omejijo svobodo njegovega gibanja. Z drugimi besedami hočem pač reči: Češko-slovaška ne sme iti za tem, da dobi takorekoč monopolno stališče napram naši državi glede industrijskih izdelkov, tako tudi naša država ne sme zahtevati, da bi krila Češko-slovaška vse svoje potrebe na agrarnih pridelkih in sirorinah, v kolikor jih poseduje Jugoslavija, izključno v naši državi.

S tem sem prišel do vprašanja carinske unije med našo državo in Češko-slovaško, ker to, kar sem rekel malo prej, bi bil prvi in glavni efekt take carinske unije. To je tudi povod bojazni, ki se je pojavila posebno v naših industrijskih krogih, in prepričan sem, da bo Češko-slovaška javnost v polni meri razumela to bojazen.

Kakor sem že omenil, se nahaja naša industrija komaj v povojih, tako po svojem obsegu, kakor tudi po svoji organizaciji in po svoji finančni moči. Z druge strani imamo v naši državi dovolj predpogojev v naravnih bogastvih naše zemlje za razvoj naše industrije in naš narodni in gospodarski interes zahteva da delujemo iz vseh močij na to, da to našo industrijo razvijemo. Jaz sem nasprotnik one industrijske politike, ki hoče vzgojiti industrijsko bilko na umetnih tleh pretiranih zaščitnih carin, toda absolutno potrebno je, da se ta industrija ne izpostavi neenakemu boju z inozemsko industrijo, ki ima na razpolago stare že amortizirane naprave, že izvežbano in spretno delavstvo, z močnim finančnim zaledjem ter staro in preizkušeno organizacijo.

Vsaka carinska unija z državo, kjer je industrija močno razvita, mora neizogibno dovesti do takega boja, v katerem bi morala slednjič naša industrija podleči. Carinska unija s Češko-slovaško nosi v sebi to nevarnost, katero vidi vsa naša javnost in proti kateri se hoče tudi boriti. Ne morem verovati, da je prišla ta ideja iz češke strani, ker sem prepričan, da stremi Češko-slovaška za dogovorom, ki bi bil osnovan na enakosti tretiranja obeh držav zaveznic, a samo iznešenje take ideje mora izzvati v vsej naši javnosti nezaupanje, ki more postati škodljivo za iskren sporazum na podlagi enakosti.

Vsi, ki želimo in zahtevamo tesno gospodarsko in finančno zvezo s Češko-slovaško, se moramo postaviti proti vsem glasom o carinski uniji med našima državama že v interesu stvari same, v katero se ne sme že vnaprej uvesti nezaupanje in neiskrenost. Zbog tega se mora že iz vsega začetka izločiti iz vsake stvarne razprave tako potom zastopnikov naše države, kakor tudi potom javnih razprav bodisi po časopisih, bodisi med zastopniki gospodarskih in finančnih krogov naše države vprašanje carinske unije, ter se mora kretniti z razpravo na ono bazo, katera

bo omogočila gospodarsko in finančno zvezo med Češko-slovaško in Jugoslavijo z uvažanjem gospodarskih in finančnih razmer obeh držav. Prepričan sem, da se bodo tedaj začeli tako z ene, kakor tudi z druge strani pregovori zasnovani na iskrenosti in naklonjenosti in da se bo dosegel rezultat, ki bo harmonično ustvaril z ene do druge strani fronto, ki bo dala temu in drugemu zavezniku nove gospodarske in finančne moči.

(K. P.)

Iz pošt. pravilnika.

Odredbe, ki jih je izdalo poštno ministerstvo v pravilnikih za poštno službo, stopijo z novim letom 1923 v veljavo.

Pravilnikom se ne more priznati posebna strokovna dovršenost, presojeti bi bili zgolj iz stališča jezikoslovca; z malimi izjemami namreč predstavljajo poštne pravilniki naše države več ali manj dobesedne presode prejšnjega avstrijskega poslovnika iz leta 1916.

Sicer bi posnemanje priznano dovršenega poštnega ustrojstva bilo nad vse hvalevredno, če bi bila naša uprava pri tej priložnosti se ozirala na časovne potrebe, ter se ognila oskosrčnim omejitvam in pretiranega birokratizma, ki odseva iz avstrijskih pravilnikov; v posameznih slučajih najdemo v novih pravilnikih ta nesrečen birokratični duh še prekomerno povdarjen.

V veljavo stopajoči poštne pravilnik, ki tvori poslovni red celokupne poštne službe, ter obvezuje vse državljane, ki se poslužujejo tega zavoda, enakomerno je izdan po navadni ministerski odredbi, torej ne na podlagi zakonito določenega poštnega reda.

V prvi vrsti bi bilo pač treba na ustavno pravni podlagi ustvariti zakonite določbe za ustrojstvo in delokrog državnega poštnega zavoda, torej: poštne red kot obče veljaven in razglašen zakon.

V razpravi o poštne zakonu bi bila širši in zainteresirani javnosti dana prilika ta velevažen predmet vsestransko proučiti in brezdvomno bi najbolj prizadeti sloji, to je naše trgovstvo, k marsikteri točki bili zavzeli svoje stališče.

Poštne pravilnik pa bi se imel držati zakonitih smernic poštnega reda, ter predstavljati izvršilne odredbe v tem okviru.

Enostavnejše seveda je bilo postopanje poštne uprave, uveljaviti modificirano predstavo prejšnjih poslovnikov; čudno je samo, da so strokovni »znanstveniki« rabili za ta posel cela štiri leta.

Vse obremenitve, ki prizadenejo državljane, morajo v ustavo-pravnih državah biti določene po veljavnih zakonih; to se nanaša na vse pristojbine, ki jih dvigne država za svoj račun od prebivalstva; po tem načelu samo bi naj bila dopustna vsaka odmeritev poštne pristojbine.

Resortni minister si pri nas v takih zadevah kar sam pripisuje polnomoč, in odreja od slučaja do slučaja in sicer povprečno vsaj enkrat v letu, podražitev pošte.

Ker pa zakonito sprejet in veljaven poštne zakon v poštne redu predvideva tudi vse pristojbine, je vsaka tarifarna sprememba seveda zopet odvisna od zakonitih odredb in ne od ministerskih odlokov, ki morajo ostati

omejeni samo na izvršilne odredbe v delokrogu poštnega zavoda.

Poštne zakona s poštnim redom torej še nimamo, pač pa bomo kmalu uživali dobrote poštne pravilnika, ki naj bi imel zakonito, obvezno veljavo za vse državljane Jugoslavije.

V kratkih potezah hočemo navesti vsaj najvažnejše določbe iz teh pravilnikov, v kolikor se te razlikujejo od prej veljavnega postopanja.

V slučaju, da se kaka pošiljka pri prodaji iz ktereakoli vzroka odklanja, se vrne stranki v znamkah plačana pristojbina po odbitku 10% svote.

Preveč plačane takse se pošiljatelju vrnejo samo na pismeno zahtevo, medtem ko ostane stranka za morebitne preizkušene pristojbine do enega leta obvezna.

Pošta načeloma ne zamenja poštne vrednotnic, izjemoma samo tedaj, če so nerazveljavljene nalepljene na ovitke ali obrazce in sicer proti odbitku 10% celokupne vrednosti in sicer samo proti znamkam; obrazcev pošta šploh ne vzame v zamenjavo.

Če bi bilo na pošiljki nalepljenih več znamk, kakor znaša pristojbina, razveljavijo se vse.

Pri vplačilih je pošta dolžna jemati od ene stranke kvanega denarja samo 50 komadov po 1 dinar, drobiža pa do 10 Din oziroma najnižjih dveh vrst samo za 1 dinar.

Dalje določuje pošta, da ima vplačitelj vsakega 300 dinarjev presežnega zneska, če izroči več kakor 5 novčanic, priložiti tudi poseben popis z navedbo števila in vrst novčanic, izračunano vrednost in skupno vsoto, ta novčani popis ima stranka podpisati ter ga obdržati pošta.

Za naslov je dopuščena v inozemskem prometu samo pisava v latinici.

Gornji del napsne strani pisemskih pošiljk do 1/4 celega prostora se lahko porabi za pisane, tiskane, slikane ali nalepljene oglase, ki se pa smejo nanašati samo na eno podjetje.

Za izgubljena predajna potrdila pošta ne izdaja več dvojniov, v takih slučajih se ima stranka s pismeno, kolekovano prošnjo potom pristojne pošte obrniti na ravnateljstvo, ki na podlagi točujih podatkov dotične pošiljke izda posebno »uverjenje«, s katerim se pošiljka lahko reklamira.

Pri predaji nakaznih zahtev pošta, če se jih hkrati več kakor 2 komada preda, da napravi stranka popis, ki ga ima podpisati ter ga izročiti poštnemu uradniku.

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(59. nadaljevanje.)

Železnica slavi svoj vhod, pota se izdelujejo in na plovnikih rekah in jezicah ali na obali morja posredujejo pri prometu brzi parniki. Z naprednejšim odkrivanjem in smiselnim obdelovanjem dežele se dviga izvoz. Nevedni in pogosto leni domačini so spoznali blagoslov civilizacije. Z dviganjem njih kulture raste tudi njih blagostanje. Postanejo zmožni in dobe smisel za trgovino ter povzročajo na ta način stalno rastoči uvoz.

Dohodki carine in drugi prispevki se večajo ter dosežejo polagoma višino upravnih stroškov mlade dežele.

Enaki potek ima razvoj dežele Togo s svojimi 87.200 kvadratnih kilometrov in 2.500.000 prebivalci. Kako je ta dežela sprejemljiva, dokazuje znatni uvoz, ki je znašal leta 1903 6.034.300 mark, dočim izvoz le 4 mil. 112.000 mark. Uvaža se les za sode za palmovo olje, pločevina in gotovi pločevnasti izdelki, manufaktura, železnina, steklo, poljedelsko orodje in podobne stvari, dočim pride pri izvozu v poštev palmovo olje, slonova kost, plutovina, kokosovi orehi, hava, ebenovina, kopr in pavola. Zlasti slednja ima za Togo velik pomen. Kopr se imenujejo oluščena jedra kokosovih orehov, iz katerih pridobivajo potom stiskanja kokosovo olje.

Poštne naloge so omenjeni na samo eno tirjativno listino.

Na vrednostnih pismih je treba na naslovni strani odtisniti pečatnik, s katerim je pošiljka zapečaten.

Kovani novci se v vrednostna pisma ne smejo vložiti.

Če zahteva pošiljatelj po predaji paketno ali vrednostno pošiljko nazaj, in ista še ni odpravljena se vračajo samo pristojbine s kolikor presegajo 2 dinarja.

Za kraje, širšega dostavnega področja, katere ne obhodi selski pismonoša, predvidena je dostava pošiljk po organih občine, ki oskrbujejo pošto posredovanje na lastne stroške, po tozadevnih pravilih.

Za vračane in pristojbinsko obremenjene pošiljke obstoji sprejemna obveznost zastra odpošiljatelja.

Reklamacijski rok za pošti predane pošiljke je eno leto, odškodninsko zahtevo pa mora staviti reklamant vsaj 15 dni po izročitvi končne rešitve predmetne proizvodbe.

Če se pošiljka reklamira po preteku enega leta, se sicer po nji tudi uradno proizvaja, ali brez odškodninske obveznosti.

Reklamacije se imajo reševati v poteku 24 ur, v zamudnih slučajih je pošta dolžna reklamanta obvestiti o vzroku zamude.

Pošte so dolžne pritožbe in reklamacije prevzeti ter z njimi uradno postopati.

Glede jamstva in odškodnine smo svojčas priobčiti potrebna pojasnila, ki ostanejo še dalje v veljavi.

Ostale, precej obširno obrazložene odredbe izdanih pravilnikov vsebujejo večinoma izvršilno poslovanje ter imajo za občinstvo le v toliko važnosti v kolikor bo poštna uprava se v posameznih slučajih imela v izobilju prilike se sklicavati na mnogoštevilne točke pravilnikov, če se pojavijo spori in bo uprava zavzemala odgovornost ali odškodninsko stališče.

Biurokratična oskosrčnost, s katero je cela tvarina pravilnikov prožeta, ne obeta ravno posebnega napredka v poštne obratu, pogoste nejasnosti in dvoumnosti v redakciji teh službenih pripomočkov bodo zahtevale kmalu dopolnilnih in tolmačilnih odredb.

Brezdvomno pa utegnejo pravilniki v dosledni izvršitvi službenih predpisov povzročiti cel zastoj poštne obrata, kar gotovo ne odgovarja njihovemu namenu.

Skrbno se ogiblje poštne uprava vse odgovornosti za njej izročeno blago,

»Kakor palmove koščice,« pri pomni Adolf.

»Da. Le da se iz kokosovih orehov, to je iz jedrc, pridobiva samo ena vrsta olja, dočim nam daje oljnata palma dve vrsti, namreč prvo, temnopomarančasto, iz mesa sadu in drugo, čokoladne barve, iz koščic. — Palmovo olje in palmove koščice so glavni predmet trgovine v celi zapadni Afriki.«

»Poprej ste omenili med uvoznimi predmeti tudi pločevino, gospod Krej. Ta služi najbrž pred vsem za zgradbe faktorij in ložišč?« vpraša Fric.

»Da, material za te stavbe prihaja izgotovljen iz Evrope, le za težka bruna se uporablja izredno trpežni les palm. Veliko arhitekture se pri grajenju faktorij ne more pričakovati, saj pa to tudi niso nikaka zabavališča, ampak mesta pridnega dela. Vsako jutro, izvzemši nedeljo, naznani ob šestih udarec na zvon, da je prišel za vsakogar čas dela. Celi dan so beli nastavljeni na nogah. Ta odkazuje črnim delavcem njih opravila, drugi nadzoruje sodarje-domačine pri izdelovanju sodov za olje, za katere pridejo doge že izgotovljene iz Evrope, tretji prejema sadove palm in druge deželne pridelke, katere mu prinašajo ženske na glavah, jih tehta ter izstavlja oddajalcem bone na blago ali na blagajno. Poleg dela v faktorijah samih je veliko opravila tudi v zunanjih poslopih, n. pr. v skladiščih za olje, jedra, sol itd., kakor tudi za odpošiljanje blaga, ki je namenjeno za odhod proti obali ali pa v glavno naselbino tvrde. Ob dvanajstih nastopi kratek odmor, toda ob dveh je zopet že vse pri

ter jo naprti, če količjak mogoče, na njene izvršilne organe; oziraje se pri tem na one uslužbence, ki pridejo s poslovanjem neposredno v poštev.

Teoretično si je torej poštna uprava v pravilnikih že v naprej zasigurala na vsak način svoje pravno stališče.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

62. Industrija papirja pri nas.

Sedaj imamo pet tovarnen za papir v Sloveniji in dve papirni tovarni na Hrvaškem. Tovarna v Medvodah v Sloveniji producira 130 vagonov papirja in 140 vagonov lesovine; tovarna v Goričanih 150 vagonov papirja in 192 vagonov celuloze ter 27 vagonov lesovine s 370 konjskimi silami ter 94 delavci. Tovarna v Vevčah ima 1400 konjskih sil in 258 delavcev ter producira 1040 vagonov pisalnega papirja ter polfinega tiskarskega papirja. Vse te tri tovarne skupaj sestavljajo delniško družbo »Združenih papirnic v Vevčah, Medvodah in Goričanih«, s sedežem v Ljubljani. Vevče rabijo 720 vagonov beljene celuloze in 180 vagonov lesovine. Četrta tovarna se nahaja v Radečah in je last bratov Piatnik iz Dunaja ter ima 249 konjskih sil in 130 delavcev ter producira letno 45 vagonov finega pisalnega, pisemskega, risalnega papirja, ter dokumentnega papirja za knjige kakor tudi vlog za igralne karte za tovarno kart. Ta tovarna izdeluje papir iz cunj in iz celuloze. Cunj porabi letno 48 vagonov ter 24 vagonov beljene celuloze iz Reberc. Peta tovarna se nahaja v Zrečju pri Konjicah na Štajerskem in producira omotni papir (mala tovarna).

Od hrvaških tovarnen izdeluje tovarna v Zagrebu okrog 260 vagonov polfinega papirja za tiskanje in pisane ter potrebuje okrog 72 vagonov lesovine in okrog 192 vagonov celuloze in 4 vagone papirnih odpadkov. Tovarna na Sušaku producira okrog 70 vagonov cigaretnega papirja iz lanenih cunj, katerega prodaja po tu in inozemstvu.

Iz tega vidimo najbolje, da produciramo največ finega papirja in sicer več kakor ga potrebujemo ter ga moramo vsled tega izvažati, a uvažati

mo priprosti papir, kakor časopisni in omotni papir. To je za naše razmere nenaravno, vendar se da historično upravičiti. Naša papirna industrija je bila v tujih rokah in se ni hotela prilagoditi potrebam naše države, dokler ni bila nacionalizirana. Sedaj se polagoma prilagoduje, vendar se še ni prilagodila. Ko se bo prilagodila, bomo izdelovali v tuzemstvu večino našega konzuma.

Ze sedaj se ne izdeluje desiniran in stiskan papir, svilen papir, pozlačen in posrebrjen papir, pozivnice, škrljasti papir, debeli papir za izdelavo lepenke, pergament, pergamin, fotografski papir, igralne karte, gladilni papir, razglednice. V zelo majhni meri se producira papirna konfekcija in konfekcija kartonov. Tudi se ne producira fina svetla lepenka ter kozasta lepenka v beli ali drugi barvi, dalje z belim ali barvanim papirjem prevlečena lepenka, potem konfekcije kot n. pr. slikarski in fotografski karton in podobno. Za izdelavo zgoraj naštetih papirjev ni treba velikih inštalacij, ker to niso predmeti velikih industrij, marveč bolj trgovske spretnosti in odličnega tehničnega poznavanja posla. Upati je, da se bodo naši državljani tekom let posvetili tej vrsti produkcije, da bomo tudi te produkte pri nas izdelovali. Dograditev obnovljene tovarne g. Vape, osnovanje zavodov za konfekcijo papirja v Novem Sadu, Ljubljani in Zagrebu daje nado na skorajšnji uspeh.

Za izdelavo papirja so najglavnejše surovine lesovina, celuloza, bombažev, lanene in konopne cunje, premog, vodna sila, voda, kaolin, chinakley, blank fiks, klorovo apno, kalofonij, klej, amonijakova soda, aluminijev sulfat, loj, škrob, natrijev bisulfat, oker, anilinske barve, žvepelnna kislina in azbestin.

Lesovine, ki jo potrebujemo, ne izdelujemo v zadostni množini, marveč se jo mora eno petino uvažati. Ker imamo dovolj lesa in vodnih sil, bomo z zgradbo novih tovarnen lahko krili staro potrebo, kakor tudi nove potrebe, ki bodo nastale ter tudi lahko delali za izvoz. Interes države je, da izvažamo namesto stavbnega lesa lesovino, ker dobimo zanjo pri izvozu dvakrat večjo denarno vsoto, kakor pa pri izvozu stavbnega lesa, ako računamo ceno za meter okroglega lesa. Celuloze lahko izdelamo

delu, ki traja do petih ali šestih, nar kar pride na vrsto glavni obed. Zvečer se zberejo beli naseljenci k mali zabavi, ki je napravljena okrog prvega nadstropja bivališča. Tam se nahajajo tudi enostavna, toda praktično s trstikovimi mobilijami opremljena stanovanja in spalnice. — Posebnih doživljajev ni, in tudi od strani domačinov ne preti nobena nevarnost, kajti črnci v Togo znajo ceniti delo in dobičkanosno trgovino. So miroljubni, inteligentni ljudje, dobri rokodelci in za nevarno obrežno plovbo izvrstni mornarji.

Kakao niste poprej nič omenili, gospod Krej; ali nima ta nikake bodočnosti?«

»Vprašanje je, Ernst, če se bo gojenje te rastline v doglednem času še izplačalo. V zadnjih letih se je namreč sajenje kakao zelo pomnožilo, kajti pretirane nade, stavljeni na gojenje kakao, so dale življenje veliki množini teh nasadov. Če bi se mogel gojiti kakao le v gotovih pokrajinah in bi bil, kakor n. pr. čaj, navezan le na gotovo nadmorsko višino, bi ostalo njegovo gojenje gotovo dobičkanosno, toda prepričalo se je zdaj, da ta drevesa uspevajo v cellem tropičnem svetu, seveda, če so rodovitna tla in dovolj padavine. Videli bomo, ali in v koliko se bo povečala svetovna poraba kakao v primeri s tako razširjenimi njegovimi nasadi. Najbrž se bo v 15 do 20ih letih izkazala hiperprodukcija, kakor pri drugih tropičnih pridelkih, n. pr. pri muškatinih orehih, in posamezni producenti kakao bodo tedaj pač morali voditi težak konkurenčni boj.

Razmere za kakao-nasade so v Kamerunu sicer zelo ugodne. Dežela

ima zadosti padavine, lahko dosegljiva in rodovitna tla stoje skoraj v neomejenem obsegu na razpolago. Le mali del bi zadostoval za kritje svetovne porabe. Tudi kar se tiče delavcev, so razmere v Kamerunu zadovoljive, kajti črni delavci so zelo skromni. Kamerunski kakao-nasadi torej lahko z mirnim srcem pričakujejo konkurenčni boj, a tudi če bi ta ali drugi kakao-podjetnik delal z manjšim uspehom, bi to ne imelo nobenega vpliva na gospodarski prosep dežele, ker se producira in izvažata cela množina tudi drugih deželnih pridelkov. Poleg tega se pri tem razširi kultura domačinov, in s tem se dežela gospodarsko ojači. Ako vidi domačin, da s sajenjem kakao ne pride več na svoj račun, začne pač s tobakom ali drugim pridelkom. To je njemu, v razmeroma malem obsegu, lažje storiti, kakor velikim plantažnim družbam, katerim tiče velikanske vsote v nasadih.

Glavna naloga zdravega kolonijalnega gospodarstva mora tedaj obstojati tudi v povzdigi kulture domačinov. Domačina izobraziti, moralno ga dvigniti s tem, da se ga navadi na redno delo, pomeni, dvigniti mlado deželo. Čim temeljitejša izpolni država to nalogo in čim manj varčuje pri izdatkih za prepotrebno izobrazbo svojih črnih državljanov, tem obilnejše bo plačilo za državo, domačine in trgovino.

Podal sem vam zdaj o razmerah v kolonijah površno sliko, katero bom ob primernih prilikah polagoma izpopolnjeval. Za danes naj toliko zadostuje.

(Dalje prih.)

v obeh naših tovarnah in sicer nebeljene dvakrat več, kakor znaša naš konzum, tako, da bi se dala polovica izvažati. Toda naš konzum potrebuje beljeno celulozo ter jo moramo radi tega beliti. Zato je treba, da napravi tovarna v Drvaru strojno napravo za beljenje celuloze, da bi belila vsaj za notranji konsum. Ker daje celuloza za naše gospodarstvo pri metru lesa do štirikrat večjo vrednost, bi bilo treba izvažati namesto lesa celulozo, ako bi se že ne izvažal papir. Da bi imele tovarne za lesovino ter za izdelavo lepenke, kakor tudi tovarne za celulozo vedno dovolj lesa za predelavo, bi moralo ministrstvo šum in rud v sosednjih gozdih napraviti gozdne rezervate, da bi imeli v neposredni bližini vedno dovolj gozda na razpolago.

Ker potrebujejo tovarne za lesovino, celulozo in papir velike količine vodne sile, jim je treba iti na roko, da bi jo tudi lahko brez ovir uporabljali.

Cunjje se uporabljajo za papir in sicer lanene in konopne za cigaretni papir, lanene, konopne in bele bombaževke za fine dokumentne papirje, barvane bombažne cunjje, za trgovske papirje in najnavadnejše bombažne cunjje za izdelavo krovnega papirja. Cunj imamo prebitke in zgraditi se bo moralo še dosti papirnih tovarnen, da bi se dale vse naše cunjje v tuzemstvu predelati. Za sedaj predeluje cunjje tovarna cigaretnega papirja na Sušaku, kakor tudi papirna tovarna v Radečah. Tudi papirna tovarna v Zagrebu dela strojno opravilo za predelavo cunj v papir.

Premoga imamo na srečo zadosti, samo treba ga je redno prevažati z ugodnimi tarifnimi postavkami.

Ravnotako imamo tudi dovolj vodnih sil, ki bi jih morali izkoristiti. Za izdelavo lesovine bi se dal uporabiti električni tok, ki se dobiva pri vodopadih, kadar se mesto ne razsvetljuje. Celokupni papirni industriji bi se mnogo pomagalo, ako bi država zgradila velike naprave za pridobivanje električne energije od vodopadov ter bi električni tok dajala industrijalcem v najem, kakor dela Francija v Pirenejih, Savoiji, Dauphini ter pokrajinska vlada na Kranjskem. Dalje bi se mnogo pomagalo, ako bi se omogočilo industrijem, da dobijo lahko koncesije za izkoriščanje vodopadov ter se jim olajšalo izkoriščanje strojnih naprav.

Kaolina imamo v državi, kakor tudi chinakleya, samo se še ni začelo ležišča eksploatirati, da bi se kaolin in chinakley čistila za uporabo, ker se dasta v papirni industriji samo v izpranem stanju uporabljati. Klorno apno produciramo v Jajcu, kakor tudi klej in amonijakovo sodo, žvepleno kislino, škrob in natrijev bisulfat, katerega imamo v izobilju. Natrijev bisulfat lahko sami izdelujemo.

Aluminijevega sulfata nimamo. Pač pa bi ga lahko izdelovala tovarna aluminijevega oksida v Ljubljani. Vodnega stekla ne izdelujemo, akoravno bi ga lahko izdelovali. Blank fijs bi lahko izdelovali. Oker izdelujemo in se ga bo še več izdelovalo. Talka dosedaj v naši državi nismo našli.

Anilinskih barv v doglednem času še ne bomo začeli izdelovati v tuzemstvu.

Kalofonijo lahko izdelujemo v tovarni v Višegradu, kakor hitro bo rešeno vprašanje, čegava je tovarna. Iz tega se torej vidi, da imamo večino surovin doma ter da jih lahko uporabimo za produkcijo papirja.

Frank, funt in marka.

Iz Ženeve poroča Wolfsohn o vplivu konservativcev v Angliji na dvig francoskega franka in pravi, da je ta zmaga franku zelo pomagala. London je hitro začel kupovati razne pariške papirje, predvsem rudniške, petrolejske in plantažne. Ti nakupi so prinesli na pariški trg dosti funtov in hitro so padli od 70 na 66 frankov, kar je pri tako zdravi valutni kakor je funt že zelo veliko. One švicarske in holandske tvrdke, ki so dobro računale na izid volitev in so prodale v tednu pred odločitvijo funte po 72 frankov, so napravile krasne kupčije; sedaj so jih za isti denar lahko

nakupile veliko več. Koliko se pri takih kupčijah zasluži, nam pove tale slučaj: Francoski kapital je nakupil pred poldrugim letom velikansko množino kanadskih dolarjev, ki so imeli tedaj skoraj isto vrednost kakor angleški funt; kanadski dolar se je dvignil in zaslužili so 150 milijonov unijskih dolarjev: to se pravi, če vzamemo unijski dolar za 250 naših kron, ogromno svoto 37,5 milijard jugoslovanskih kron. Francoski in švicarski kapital ima veliko nekannadskih akcij, a glaseče se na kanadski dolar; in če ta zraste, rezultirajo taki dobički, ki ubogemu Jugoslovancu kar sapo vzamejo. Morebiti je gornja številka pretirana, pravi nam pa vendar, da je preneslo gospodarsko poživiljenje Amerike francoskemu kapitalu, imajočemu amerikalnske papirje, zelo produktivno valutno rezervo. In ker je sedaj v Angliji na krmilu konzervativna stranka in je s tem v nasprotju z Lloyd Georgeovo omahljivo politiko zasigurana večja stabilnost tudi na denarnem trgu, se v Parizu nič ne bojijo, da bi razmerje med frankom tako kolebalo kakor je dosedaj.

Wolfsohn zelo kritizira new-yorški trg, ki hoče biti nekaj valutni centrum, in pravi, da se bo ravnotako opekel s špekulacijo na padec francoskega franka kakor se je s špekulacijo na dvig marke. Pomen Novega Yorka na razmerje evropskih valut pravi da je zelo majhen — izvzemši funt —; evropski šefi deviz, ki postavijo jutranje kurze na podlagi new-yorških kurznih telegramov, konstatirajo vedno pogosteje, da diktirajo evropski opoldanski kurzi prejšnjega dne oficijelne kurze v Novem Yorku, ki jih tetegfirajo šest ur pozneje. Novi York vrezvame torej kar evropske kurze in jih nič ne spreminj; to je vendar znamenje, da je vpliv na evropski trg minimalen. Ja če ima Novi York posebne kurze za funte, ki se zdijo od Evrope neodvisni, je to posledica kupčij, ki jih delajo na podlagi funta izvenevropske tvrdke na new-yorškem trgu. Wolfsohn omeni tudi, da je otroško početje, če kupujejo sedaj v Novem Yorku nemške marke — milijon mark za 15 dolarjev —, da je to ravno tako igranje, kakor smo ga videli takrat, ko so zahodnoevropske države nakupile velikanske množine sovjetskih rubljev. »To vse ni nič drugega kakor drug način zbiranja poštnih znamk«.

Glede marke pravi: »Stabilizacija marke kot cilj moratorija in dolarskega kredita je internacionalno zapravljanje moči. Če hočejo dovoliti Nemcem moratorij glede na reparacije, je to stvar onih, ki stavijo zahteve, in nikogar drugega. Prepričani smo lahko, da bo Nemčija na koncu moratorijeve dobe lahko plačala v zlatih markah, pa naj bo ta doba dolga ali kratka. Nemčija mora preiti na zlato valuto in opustiti papirno marko. Nemci so imeli pred vojno v prometu za 750 milijonov dolarjev zlatih mark in najmanj toliko imajo naloženega v tujih bankah z dobro valutno ali pa v obliki bankovcev dobrih tujih držav tudi še danes.« Polemizira dalje in reče nazadnje: »Če bodo dve leti ali tri na nemškem domačem trgu kupovali in prodajali samo v zlatih, bo država lahko pobirala tudi davke v zlatu in bo inozemstva lahko v zlatu obrestovala in amortizirala. Če mislijo gospodje pri reparacijski komisiji, da ima papirna marka življensko možnost so oni pač še edini nemški patriotje, v Nemčiji nihče ne misli, da si bo marka opomogla. Ne bo trajalo dolgo in internacionalna financa se bo za marko prav tako malo brigala kakor se za dunajsko krono — kar je odpisano, je pač odpisano v vsakem rednem knjigovodstvu.«

Bolgarska trgovina z žitom.

V kolikor so bili dosedaj že objavljeni pozitivni podatki o rezultatih letošnje žetve, se da ugotoviti, da je bila letošnja žetev boljša nego povprečna, v posameznih pokrajinah pa slabša. Vzrok zato je velika suša, ki je vladala tekom poletja. Žitarice so, z izjemo za koruzo, v splošnem zelo dobro vspele. Pridetek je posušen, čist, zdrav in prvorazredne kakovosti. Iznosi pridelka so se pri žitu povišali od 250 do 300 kg na dekar in to zbog uporabe posebno dobrih vrst

semen, ki so se vyzgojila v domačih preskuševalnih postajah in ki so se pri poljedelcih že zelo priljubila. Pridetek koruze je v splošnem slab. Izjemo dela samo pokrajina okoli Ruščuka, med tem ko je v drugih pokrajinah koruza popolnoma vsahnula in se jo je moralo uporabiti samo za krmiljenje živine. Kakor koruza je istotako trpelo deloma tudi vino, ki je dalo samo srednje rezultate.

Kar se tiče razpoložljivih množin žita, so iste povprečno ravno tako visoke kakor so bile v preteklem letu.

Za izvoz je na razpolago približno (prva številka pomeni količino v milijonih kilogramov, druga pa vrednost v milijonih levov): 66 pšenice 485, 17 ječmena 73, 55 koruze 165, 8½ rži 49.

Ako primerjamo letošnji posev s podatki iz leta 1911, bomo našli, da je Bolgarija, kar se tiče posevov žita znatno napredovala. Medtem ko pokazuje statistika iz leta 1911 še približno 300 milijonov kilogramov pšenice, 40 milijonov kilogramov ječmena in 280 milijonov kilogramov koruze, je padel v zadnjih letih izvoz pšenice na skoro eno petino, pri ječmenu na skoro dve petini, pri koruzi celo za eno šestino. Vzroki zato ležijo v dejstvu, da se je kultura tobaka povečala in da preostaja na tak način le malo površine na razpolago z kulture žita, (iz letošnjega pridelka na tobaku bo na razpolago za izvoz množina v iznosu skoro 600 milijonov levov), nadalje je vzrok temu tudi pomanjkanje vagonov, ter v veliki meri je to tudi posledica slabe agrarne politike države.

Na zmanjšanje izvoza koruze je vplivalo povečanje svinjereje, ki se je v zadnjem času začela zelo intenzivno gotiji, deloma pa so vplivale na to tudi nanovo ustanovljene tovarne za špirit, ki potrebujejo velike kvantitete koruze.

Žitarice, ki so na razpolago za izvoz, notirajo v cenah nekaj više kakor so notirale v prošli jeseni in sicer:

1921 fob bolgarsko pristanišče (za kilogram v levih): Pšenica 5.40 do 5.28, ječmen 4.15, koruza 5.60, rž 4.50. K temu je treba prišteti izvozno pristojbino, ki znaša pri pšenici za kvintal in pri koruzi 2 leva.

Za eksport pridejo v glavnem v poštev pristanišča: Varna in Burgas za pomorski promet, in sicer v smeri za Antwerpen, Hamburg, Rotterdam; dalje Ruščuk in Lom za donavski promet v centralnoevropske države, kjer se je pojavilo zelo živahno vprašanje po bolgarskem žitu. V te svrhe se bo moral zelo razširiti tovarni promet potom raznih privatnih paroplovnih družb, ker ležijo osobito v vzhodni Bolgariji velikanske množine žita in drugih deželnih produktov pripravljene za transport, in katerim preti nevarnost, da se popolnoma pokvari.

Kot odjemalci pridejo v poštev v prvi vrsti Grčija, Italija, Švica, pa tudi vprašanja iz Belgije se pojavljajo v vedno večji meri, ker ni zbog slabe letine pričakovati, da bi mogla Rumunija izvoziti toliko, kolikor se je prvotno kalkuliralo.

Najvažnejše eksportne tvrdke so tudi še sedaj iste kakor so bile pred vojno in to v prvi vrsti: Dreyfuss, Pinkas in Orié, nadalje tvrdka Fleischmann in Banque Agricole Centrale des Syndicats. Trgovina z žitom se izvršuje kot komisijska trgovina, pri čemer limitira inozemski kupec ceno, in samo redko se prodaja tudi prosto potom oferte. Polovica cene se plača navadno naprej pri sklenitvi posla, medtem ko se plača ostanek proti predložitvi tovarnih dokumentov, in večkrat tudi še le pri prihodu vagonov. Kot minimum pridejo za izvoz v poštev navadno količine od 200 do 300 ton. Pri komisijskih poslih je plačati provizijo v iznosu od 2 do 3 odstotkov celokupne cene in to po obojestransko izvršenem poslu.

Razširjajte Trgovski list!

Mednarodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Češkoslovaški sladkor v Madžarski. Po povišanju tarifa na madžarskih državnih železnica proti pričakovanju cene madžarskemu sladkorju niso porastle. Vzrok temu je, da je bil češkoslovaški sladkor že preje cenejši z madžarske meje nego sladkor iz madžarskih tovarnen. Nadaljni porast cene madžarskega sladkorja bi povzročil, da bi bil madžarski sladkor nesposoben za konkurenco.

Olajšave v angleški trgovini. Spodnja zbornica je v tretjem čitanju sprejela zakonski predlog, ki dovoljuje gotove olajšave v trgovini.

Padanje žitnih cen v Italiji. Iz Italije prihajajo vesti, da pada cena mletemu žitu, vsled česar se pričakuje, da bodo v kratkem znižane tudi cene kruhu.

Industrija.

Za zaščito naše industrije glavnikov. Iz Beograda poročajo: Zastopniki naših tvornic za glavnike so posetili ministra trgovine in industrije, pomočnika ministra Plavšića in generalnega ravnatelja carin ter jih prosili za zaščito proti tuji konkurenci, češ, da morejo sami več nego zadostiti celi potrebi v državi. Z merodajnih mest se jim je obljubilo, da se bo njihovim željam ustreglo.

Denarstvo.

Čekovni promet v novembru pri čekovnih zavodih v Ljubljani in Zagrebu ter pri poštni hranilnici v Sarajevu izkazuje nastopne rezultate: Vlog je bilo 279.153 s prometom v znesku 763 mil. 857.840 Din. Izplačil je bilo 145.201 s prometom v znesku 764.085.240 Din. Od tega odpade na klirinški (virmanski) promet 9455 manipulacij v znesku 165 mil. 427.389 Din. Novih računov se je otvorilo 155, a zatvorilo 19; število imeteljev čekovnih računov je bilo koncem novembra 8184. Stanje vlog je znašalo koncem novembra 206.359.973 Din.

Avstrijska emisijska banka. — Nova emisijska banka avstrijske republike prične poslovati dne 22. decembra. Delnice nove emisijske banke bodo na dunajski borzi notirale prihodnji teden.

Carina.

Carinski agio v Avstriji. Zlata pariteta (proračunsko razmerje glede plačanja carine v zlatu) v Avstriji znaša od 11. do 17. decembra 14.500 a. K.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za München loco in transit je do nadaljnjega ukinjeno. Izvzeta so živila, pošiljke za obnovo zemlje, režijski premog za železnice in celotni vlaki premoga. Medpotne in že sprejete pošiljke naj iztečejo. Transportna dovoženja izdaja ravnateljstvo München. 2) Prometno omejitev za Buda-Csaszarfördö in Obuda je razveljavljena. 3) Od prometnih omejitev so stalno izvzete pošiljke živeža iz vseh postaj za pasivne kraje ako zadosti pošiljatelj sledečim pogojem: Pošiljatelj mora priložiti tovarnemu listu potrdilo (unikat), izdano od ministarstva za socialno politiko, v katerem je označeno, da je pošiljka določena za preskrbovanje pasivnih krajev. Potrdilo mora biti žigosano in numerirano tudi od ministarstva saobračaja. Duplikat potrdila, ravnotako žigosan in numeriran od ministarstva saobračaja, mora prejemnik predno prevzame pošiljko, izročiti postaji. 4) Za pošiljke, ki tečejo na podlagi novega propisnika za upuščivanje preko Zagreba j. k. na progo Leskovac-Bakar, ne obstoja nobena prometna omejitev. 5) Sprejemanje in odpoščiljanje vsakovrstne robe v vozovnih nakladah za postajo Novi Sad je od 11. XII. do vključno 20. XII. 1922 ukinjeno. Medpotne pošiljke za držite. Na progi Eisenerz-Vorderberg je upostavljen zopet celokupni promet.

Italijanska trgovska mornarica ima sedaj po najnovjših poročilih 1049 parnikov in motornih čolnov z vkupno tonazo preko 1.909.375 ton.

Književnost.

Sadje v gospodinjstvu. Kratak navod o ravnanju s sadjem, o domači s dni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinjstvo in dekleta

privedil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Pojasnjena s 13 barvami priloge in 42 slikami. II. pomnožena in popravljena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din. 30.—

Vsakovrstno sadno drevje je bilo letos bogato obloženo z darom božjim. Mnogi skrbni sadjarji so stali pred vprašanjem, ki jim druga leta ni delalo preglavice; niso namreč vedeli, kako bi sadje porabili, da bi jim bilo več za leglo. Marsikateri gospodar, ki je druga leta skrbno potrgal in shranil sadje za zimo, ali je pravočasno prodal, ga je moral letos ostresti in je prišel ob lep dobiček, ki bi mu ga nudilo sadje pri pravilnem postopanju. Nujno potrebno je torej, da so naše gospodinjje, tudi mestne, ako imajo priliko po nizki ceni nakupiti sadje, poučene, kako naj z njim ravnajo, da jim pride najbolje v korist in vžitek, oziroma, da se jim ne pokvari. Shranjevanje tudi poznega zimskega sadja je odvisno od mnogovrstnih okoliščin. Zato se moramo dobro poučiti, katero sadje se shrani in katero takoj porabi, ali predela in kako predelava ter zakaj?

Knjiga »Sadje v gospodinjstvu« obsega vsa potrebna zlatna pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga predelajmo, da pri njem ničesar ne zgubimo.

Ne samo za gospodinjne šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjjo je knjiga nujno potrebna in nadvse koristna. Kdor se bo držal navodil te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

Breskev in marelica. Navodilo kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Privedil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 12.—

Malokateri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnati z breskvijo in marelico, ki rodita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v vrsti z negovanjem in pridelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelice. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvnima priloga.

Knjigo priporočamo vsem, ki imajo priliko gojiti to žlahtno drevje, oziroma se zanimajo za sadjerejo.

Dobava, prodaja.

Prodaja starega železa. V pisarni pomorskega arzenala v Tivtu se bo vršila dne 20. decembra t. l. ob 11. uri dopoludne dražba 93 ton starega železa, nahajajočega se v Pijavici v Boki Kotorski. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja odpadkov. Dne 21. decembra t. l. ob 9. uri dopoludne se vrši pri vojni odceni radionici v Vevčah pri Ljubljani dražba 50241 kg odpadkov od usnja (ponošene vojaške obutve). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. V pisarni intendature Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in ob istem času v pisarni komande Mariborskega vojnega okruha v Mariboru se bo vršila dne 19. decembra t. l. ob 10. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave drv za garnizijo Ljubljana (1000 m³) in za garnizijo Maribor (1000 m³) za čas od 1. februarja do konca maja 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Novi kolki. Delegacija ministva financ v Ljubljani objavlja uradno: Z dnem 1. januarja 1923 bodo dane v promet nove enotne taksne marke (kolki) po 5, 10, 20 in 50 para in po 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500 in 1000 dinarjev in marke za igralne karte in domine po 50 dinarjev. Popis te nove emisije vsebuje razglas, ki izide v najkrajšem času v »Uradnem Listu«. Kolki sedaj veljavne emisije se smejo uporabljati in po pooblaščenih prodajalcih razpečevati do konca januarja 1923, potem pa izgube veljavo in se morejo do vstevšega 30. aprila 1923 zamenjati s kolki nove emisije pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in pri davčnih uradih.

Kmetijski tečaji. Tekom mesecev januarja in februarja 1923 se vršijo na drž. kmetijski šoli na Grmu sledeči trodnevni tečaji za praktične gospodarje: 1. Kletarski tečaj dne 18., 19. in 20. januarja, 2. sadjarski tečaj dne 12., 13., in 14. februarja in 3. tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme dne 19., 20. in 21. februarja pr. l. Tečaji so teoretični in praktični ter so pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro poučijo. Ker je pouk zelo važen, je želeli, da se ga udeleži čim več gospodarjev. Oddaljenim revnim gospodarjem se dovoli prispevek v hrani na zavodu. Kdor tega želi, mora se izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo drž. kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto in sicer za 1. tečaj od 31. dec. t. l. za 2. in 3. tečaj pa do 20. januarja 1923.

Pravilnik o prometu z devizami in valutami. Iz Beograda poročajo: Pravilnik o prometu z devizami in valutami je že dovršen ter mora priti le še pred ministrski svet. Žal zaradi vladne krize pravilnik doslej ni mogel biti sprejet. Pravilnik bo mogel stopiti v veljavo najbrže že januarja.

Konkurz velike češkoslovaške banke. Pasive Moravsko-šlezije banke, ki je prišla v konkurz, znašajo okoli 135 milijonov češkoslovaških kron. Konkurz je povzročilo le slabo vodstvo banke in zaradi tega ni pričakovati splošne krize finančnih podjetij.

Diskont nemške državne banke. — Nemška državna banka namerava povišati obrestno mejo za kredite zopet na 2 odstotka.

Likvidacija madžarske poštne hranilnice. V Budimpešti so se zaključila pogajanja o likvidaciji dolgovanja Madžarske poštne hranilnice in to s konvencijo med Jugoslavijo, Rumunijo in Češkoslovaško, dočim sta Avstrija in Poljska zaradi padca njihovih valut zahtevali, da se jima njune terjatve izplačajo v madžarski valuti. Konvencija, sklenjena med temi tremi državami, temelji na načelu, da se najprej ugotovi, koliko znašajo terjatve posameznih dogovornih držav. Glede poravnanja terjatev je bil sprejet v glavnem princip, da se izplača nominalna vsota v istem znesku v valuti dogovorne države.

Tržna poročila

Tedensko poročilo z žitnega trga. Zagreb, 11. decembra. Prošli teden so cene ponovno narastle, in sicer v prvi vrsti radi padca valute, a v drugi vrsti radi silnih transportnih težkoč. Pšenica je notirala koncem tedna s postaje v Bački 1600 do 1625 K, rž 1350 do 1400 kron, oves 1080 do 1100 K, ječmen 1050 do 1200 do 1400 K, stara koruza 1250 do 1350 K, nova posušena 1080 do 1100 kron, nova sveža za december 750 do 800 K, za pomlad 820 do 840 K brez garancije za kakovost in pod pogojem polovice kupnine naprej. Moka se je živahno tržila, toda samo blago v roke. Št. 0 se je plačala ab Zagreb po 2400 do 2560 K po kakovosti. Izvoz je popolnoma miroval.

Mariborski svinjski semenj 7. decembra. Cene: mladi prašiči 5 do 6 tednov komad 450 do 600 K, 7 do 9 tednov 700 do 900 K, 3 do 4 mesece 1400 do 1800 kron, 4 do 6 mesecev 2000 do 2500 K,

8 do 10 mesecev 3000 do 3800 K, 1 leto 4500 do 4800 K. Kilogram žive teže 55 do 60 K, mrtve teže 70 K.

Novosadska produktna borza 11. decembra. V dinarjih. Pšenica bačka 396 do 400, ječmen baški 285, oves baški 275 do 277.50, koruza baška stara 225, nova 192.50 do 212.50, pšenična moka >0< 575, >2< 550, otrobi 162.50.

Hmelj.

Češkoslovaški trg. Žalec, 11. decembra. Tudi prošli teden je bila trgovina s hmeljem slaba. Cene so nadalje nazadovale za 600 Kč za 50 kg za srednji hmelj.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.1125 do 0.1175, Berlin 0.94—1.14, Budimpešta 3.10—3.40, Milan 372—376, London 338.5—343.5, Newyork 74—75, Pariz 523.5—528.5, Praga 234.5—237.5, Curih 1400, Varšava 0.44—0.54, Bukarešta 46.25—47.75; valute: dolar 73—74, avstr. krone 0.1135—0.1185, češke krone 231.5—234.5, marka 0.96—1.16, lev 54, lire 368—372, franc. franki 518.5 do 523.5, madž. krone 3.20—3.40, funti 333.5—338.5; efekti: Jadranska banka 360, Jugoslov. banka 96.50 do 97.50, Ljublj. kreditna banka 200, Slavenska banka 106, Pražedion 1040—1055, Trb. premog. družba 300.

Beograd: Newyork 74.5, London 340—342, Pariz 519—529, Ženeva 1397 do 1407, Praga 238—242, Budimpešta 3.55—365, Milan 371—375, Sofija 58 do 62, Berlin 1.10, Dunaj 0.1105 do 0.125, Bukarešta 46—48.

Curih: Berlin 0.06³/₈, Newyork, 530.50, London 24.32, Pariz 37.65, Milan 26.35, Praga 16.75, Budimpešta 0.23, Zagreb 1.70, Bukarešta 3.25, Varšava 0.0350, Dunaj 0.0074, avstr. krone 0.0076, Sofija 3.95.

Berlin: Italija 42.144—42.356, London 38.802.75 do 38.997.25, Newyork 841.890—846.210, Pariz 596—599, Dunaj 11.73—11.78, Praga 26.134—26.266, Budimpešta 3.59—3.61, Sofija 65.83 do 66.17, Bukarešta 50, Beograd 103.24 do 103.76.

Priporočamo veletrgovino

Jos. Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši živalni stroji v vseh opre mah, Gritzer, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme na veliko in malo.

Davki Vlogel Davki!
Pravni nasveti, pismene vloge, pritožbe, prizivi, prošnje itd.
Dr. Robert Kermauner, finančno-juridično zastopstvo,
Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 4. Pritličje desno!

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“
z znamko

„Alko - modri križec“
in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

šolske zvezke

Raznovrstne za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnike in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavljajo najceneje

TISKARNA "SAVA", KRANJ.

POZOR! Za trgovce posebno ugodne cene!

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

prporočila
špicerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

ŽELEZNINA PINTER & LENARD, Maribor